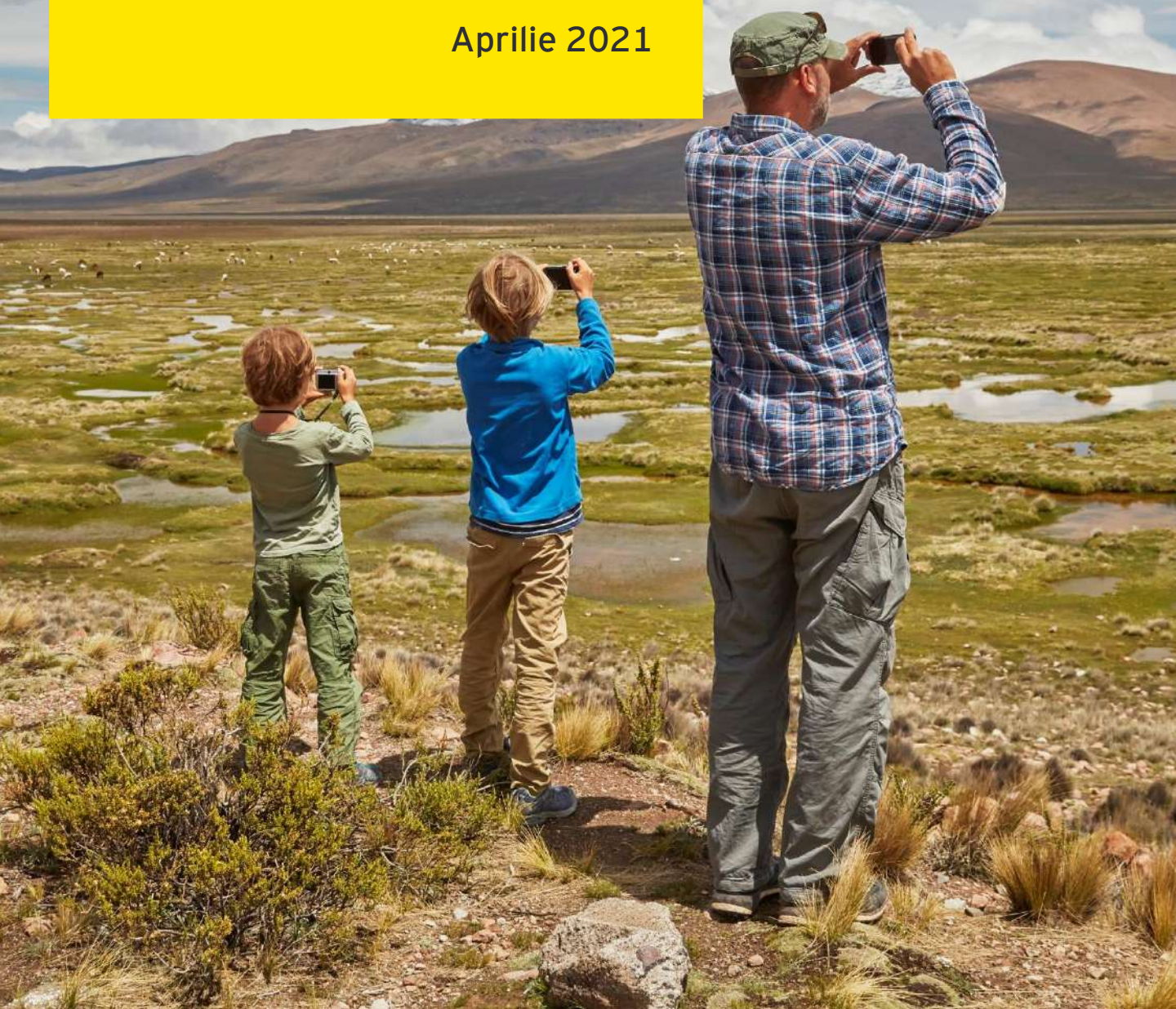

Pactul Verde European

Decarbonarea sectorului
energetic din România prin
energii regenerabile

Aprilie 2021

Cuprins

Prefață	03
China versus SUA: o bătaie pentru decarbonare?	04
Calea Europei pentru combaterea schimbărilor climatice: Pactul Verde	07
Piața energiei din România și Pactul Verde European	11
Tranziția energetică către emisii reduse de carbon în România: inițiative private și publice	14
Ce ar trebui să facă România pentru a-și atinge țintele Green Deal și pentru a prospera în arena regenerabilelor?	18
Echipa de proiect	20

Despre raport

Sprijinul prevăzut de Pactul Verde European este un factor cheie pentru tranziția către industriile energetice cu emisii reduse de carbon în întreaga Uniune Europeană. Nivelul investițiilor în domeniul energiei regenerabile în România va depinde de sprijin guvernamental și reglementări adecvate și de o sincronizare perfectă cu intențiile actuale de afaceri. Raportul analizează tendințele actuale de pe piața energiei din România, precum și alte evoluții din economiile mari ale lumii, care evidențiază importanța adoptării energiei regenerabile pe tot globul pentru un răspuns adecvat la schimbările climatice.

Prefață

Schimbările climatice au devenit o prioritate pe agenda decidenților, ce caută răspunsurile potrivite la preocupările oamenilor de știință cu privire la impactul activităților economice asupra mediului.

Chiar dacă multe companii mari din întreaga lume și-au exprimat angajamentul pentru construirea unei lumi mai sustenabile, COVID-19 a scos la iveală multe din vulnerabilitățile mediului de afaceri.

Criza sanitară a amplificat îngrijorările cu privire la schimbările climatice și a atras mai multă atenție asupra creșterii sustenabilității și protecției mediului în întreaga lume. Necesitatea decarbonării a generat schimbări în strategiile globale ale guvernelor și companiilor în ceea ce

privește eficiența energetică și sursele de energie regenerabile. Cu toate acestea, negaționismul în ceea ce privește schimbările climatice, mișcările populiste și adoptarea redusă a surselor regenerabile de energie în unele țări au subminat eforturile depuse până acum în ceea ce privește decarbonarea și combaterea schimbărilor climatice.

Decarbonarea sectorului energetic al României se bazează în mare măsură pe sprijinul oferit de Pactul Verde European. Potențialul energiei regenerabile pe piața locală poate deveni motorul decarbonării sectorului energetic românesc, atâta timp cât inițiativele publice se sincronizează cu intențiile de business.

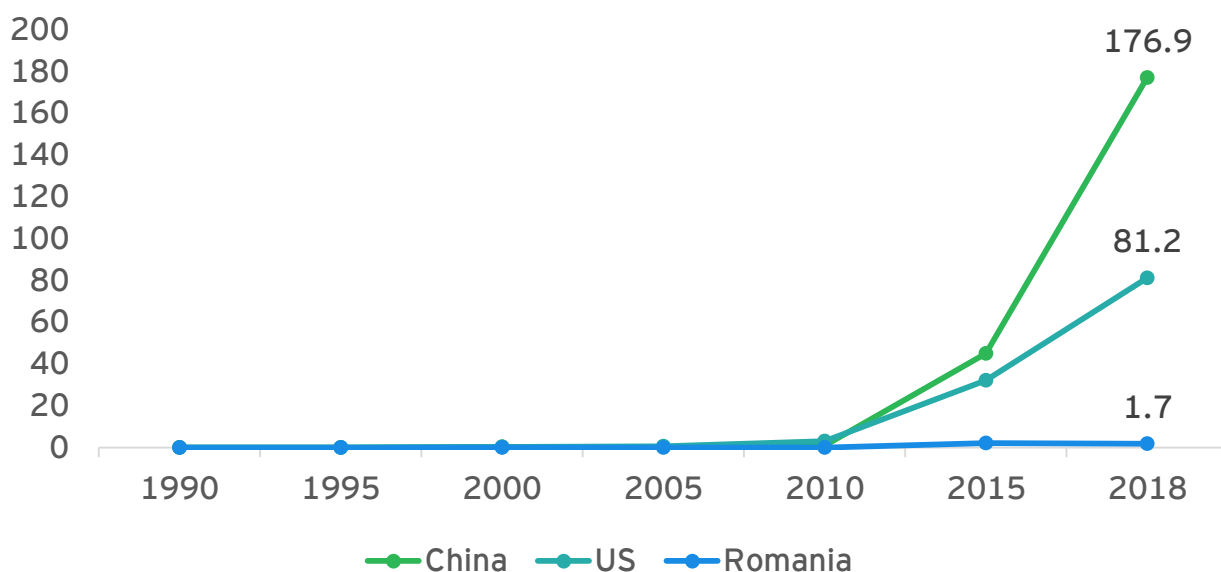
1

China versus SUA: o bătaie pentru decarbonare?

Liderii lumii în fața schimbărilor climatice

Principalele economii ale lumii care au adoptat energia regenerabilă sunt, paradoxal, cei mai mari poluatori din lume: China, urmată de Statele Unite. China este lider mondial în domeniul electricității din surse de energie curate, generând 28,7% din producția eoliană globală și 31,9% din producția solară globală. SUA este al doilea cel mai mare producător atât de energie eoliană, cât și de energie solară, generând 21,7% din producția eoliană globală și 14,7% din producția globală de energie solară (date din 2018). În ultimii ani, China și-a manifestat dorința de a investi în infrastructura de energie verde și a respectat acest angajament prin dublarea noii capacități regenerabile în 2020. Cu toate acestea, cererea de energie din aceste două economii majore rămâne foarte dependentă de combustibilii fosili.

Figura 1: Producție energie solară fotovoltaică (în TWh)

Sursă: Agenția Internațională de Energie

Pentru Statele Unite, ultimii 4 ani au fost complicați, marcați de președinția lui Donald Trump, sceptic în privința schimbărilor climatice. În timpul mandatului său, el a retras Statele Unite din Acordul de la Paris privind Schimbările Climatice, tratat internațional cu caracter juridic obligatoriu privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, și a acordat prioritate creșterii economice, ignorând necesitatea reducerii emisiilor de CO₂ și susținând că reglementările de mediu ar putea afecta milioane de locuri de muncă.

După 4 ani de zero acțiune climatică, cetățenii americani s-au orientat către un lider foarte diferit, care a poziționat protejarea mediului în topul priorităților viitoare a administrației. În ziua 1 a președinției sale, Biden a aderat la Acordul de la Paris, a revocat permisul pentru un nou sistem de

conduce petroliere și a promis că va susține inițiative care vor conduce la o economie americană bazată 100% pe energie curată, cu zero emisii nete cel târziu în 2050 și reducerea emisiilor de carbon din stocul imobiliar american cu 50% până în 2035.

Pe 22 aprilie, Ziua Pământului, Statele Unite vor găzdui un summit climatic, unde liderii marilor națiuni, poluatori majori din lume, vor discuta despre promisiuni ambițioase în ceea ce privește decarbonarea. Cu toate acestea, punerea promisiunilor în acțiune, mai precis în legislație și reglementări se poate dovedi mai dificilă decât pare, cu un Congres American divizat și, în plus, influența generată de lobby a marilor corporații de combustibili fosili. China și Statele Unite vor juca în cele din urmă cel mai important rol la nivel mondial în procesul de combatere a schimbărilor climatice.

2

Calea Europei pentru combaterea schimbărilor climatice: Pactul Verde

Neutralitate climatică pentru Europa

Neutralitatea în emisiile de gaze cu efect de seră a fost definită ca o țintă pentru 2050 și pentru Uniunea Europeană, un deziderat stipulat în cadrul Pactul Verde European. El reprezintă un angajament legal, un set de inițiative care vizează ușurarea tranziției Europei către o economie curată și circulară prin utilizarea eficientă a resurselor, restaurarea biodiversității și reducerea poluării sub toate formele.

Punerea în aplicare a acordului abordează diverse paliere, cum ar fi inovarea agriculturii, investițiile în hidrogen în scopuri energetice, renovarea stocului de clădiri, energia off-shore, minimizarea poluării actuale și diverse forme de investiții durabile. Până în 2030, obiectivul pentru reducerea gazelor cu efect de seră este de cel puțin 50% și spre 60% comparativ cu nivelurile din 1990. Una dintre principalele modalități prin care

Comisia Europeană își propune să realizeze neutralitatea climatică este decarbonarea sectorului energetic. Tranzacționarea emisiilor de carbon sau proiectele de compensare și reducere a carbonului reprezintă soluții pe termen scurt la o problemă stringentă. 75% din emisiile de gaze cu efect de seră ale UE provin din producția și utilizarea energiei în sectoarele economice.

Ca parte a Pactului Verde European, Comisia Europeană a propus în septembrie 2020 să ridice obiectivul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru 2030 la cel puțin

55% față de 1990

Au fost instituite mai multe mecanisme de finanțare pentru decarbonarea sectorului energetic pentru a sprijini obiectivele stabilite în cadrul acordului:

- 1. Facilitatea de Redresare și Reziliență**, un cadru care va pune la dispoziție 672,5 miliarde EUR în împrumuturi și subvenții pentru a sprijini reformele și investițiile în țările membre. 37% din cheltuieli vor fi direcționate către investiții și reforme climatice.
- 2. Mecanismul de Tranziție Justă**, factorul cheie al Pactul Verde European, mobilizând 150 de miliarde EUR pentru următorii 8 ani (2021-2027) printr-un fond comun (Fondul de Tranziție Justă), un sistem de tranziție (schema InvestEU „Just Transition” cu 30 miliarde EUR sub formă de investiții) și un sistem de împrumuturi pentru sectorul public al Băncii Europene de Investiții (susținut cu 1,5 miliarde EUR din bugetul UE, mobilizând până la 30 miliarde EUR investiții).
- 3. Mecanismul UE de Finanțare a Energiei Regenerabile**, în care sectorul privat poate juca un rol important în dezvoltarea proiectelor de energie regenerabilă pentru piețele naționale de energie;
- 4. Fondul pentru Modernizare** se adresează proiectelor de eficiență energetică. Companiile private, entitățile publice și alte tipuri de organizații pot atrage între 70% și 100% finanțări nerambursabile pentru investiții în modernizarea sectorului energetic și a sistemelor energetice mai largi începând cu 2021.
- 5. Fondul pentru Inovare** (10 miliarde EUR) se concentrează pe investiții în tehnologii extrem de inovatoare care pot aduce reduceri semnificative ale emisiilor. Companiile, entitățile publice și organizațiile internaționale au posibilitatea de a obține până la 60% din costurile legate de inovație pentru astfel de proiecte.
- 6. Facilitatea Conectarea Europei** are ca scop facilitarea decarbonării și interoperabilității rețelelor transfrontaliere și sectoare. Persoanele juridice pot asigura până la 50% (sau 75% în condiții specifice) din costurile legate de investițiile în zona de transport de energie și în proiecte transfrontaliere de energie regenerabilă.

Pentru a combate eficient schimbările climatice, liderii UE au ajuns la concluzia că sectorul energetic ar trebui să fie alcătuit în principal din surse regenerabile. Pe termen lung, obiectivul statelor membre este de a elimina în cele din urmă cărbunele și alți combustibili fosili din mixul lor energetic.

Viziunea UE cu privire la sectorul energiei se bazează în mare măsură pe eficiență energetică și energie regenerabilă, în timp ce pactul abordează, de asemenea, aspecte importante precum decarbonarea gazului, accesibilitatea energiei, precum și integrarea pieței, conectivitatea și digitalizarea piețelor.

Planul UE de a deveni primul continent neutru din punct de vedere al emisiilor de carbon până în 2050 a fost adoptat de Consiliul European la sfârșitul anului 2019 de toate țările membre, cu excepția Poloniei.

În ceea ce privește decarbonarea și investițiile în soluții energetice cu emisii reduse sau cu zero emisii, obiectivul UE pentru **ponderea energiei regenerabile în consumul final brut până în 2030** este de **32%**. Această tranziție către energia regenerabilă s-a confruntat cu critici din partea țărilor membre care depind foarte mult de combustibilii

fosili. De aceea, conducerea UE a venit cu diverse cadre pentru a sprijini țările cele mai afectate de această tranziție.

Ca parte a Pactului Verde European, principalii beneficiari ai Mecanismului de Tranziție Justă sunt Polonia, Germania și România, având în vedere dependența ridicată de combustibilii fosili pentru consumul de energie. România va putea accesa până la 4.4 miliarde EUR ca parte a acestui mecanism, care promite să sprijine tranziția către energie cu emisii reduse de carbon și, de asemenea, să îmbunătățească infrastructura energetică și să creeze noi locuri de muncă în cadrul economiei verzi.

Cele trei D-uri despre care vorbesc toți experții în energie: **decarbonarea, digitalizarea, descentralizarea** ar trebui să fie forțele noi lumii energiei la nivel global și pentru întregul Spațiu Economic European. Investițiile private din sectorul energiei va juca un rol imens în această transformare, alături de autoritățile de reglementare naționale.

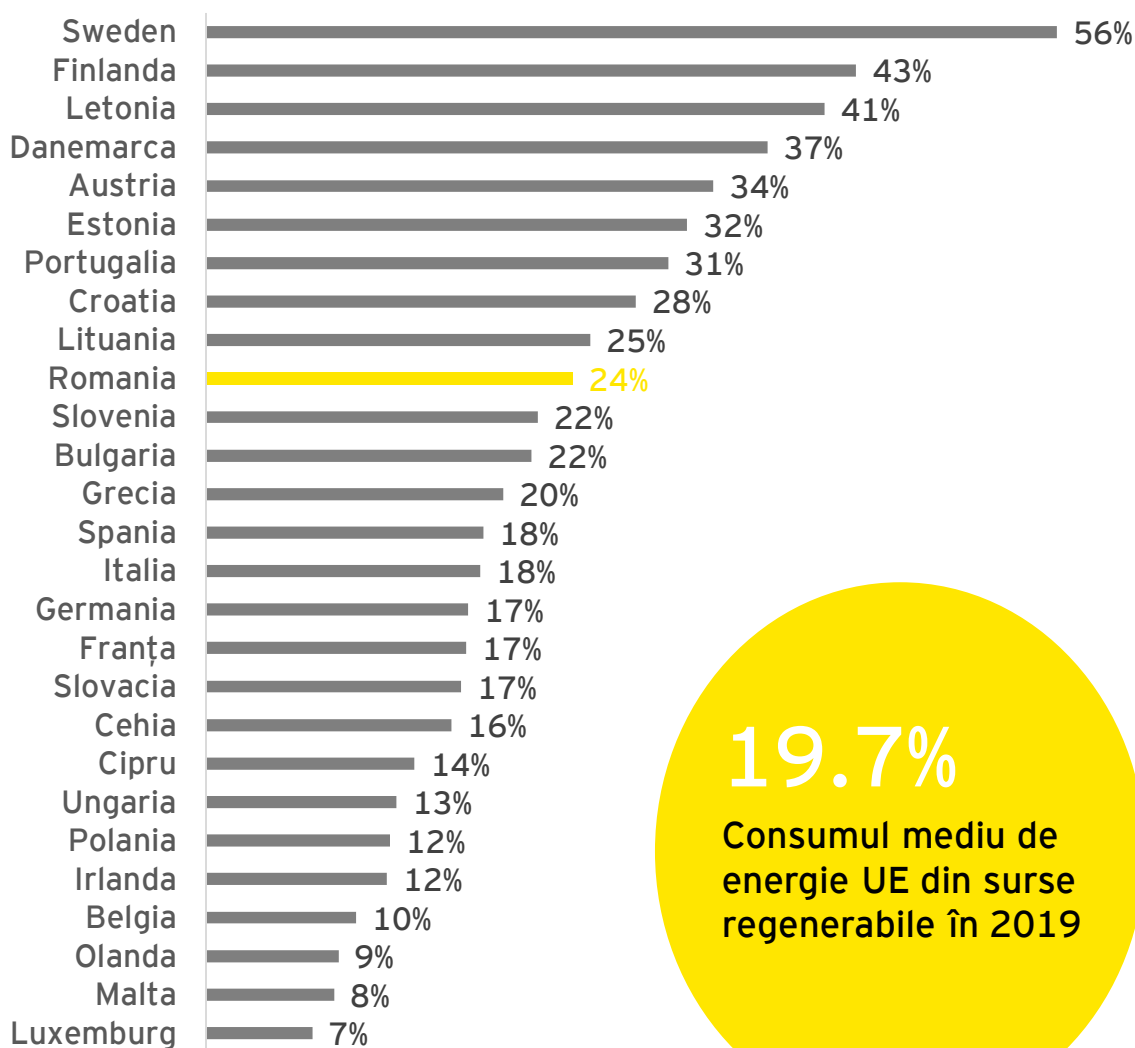
3

Piața energiei din România și Pactul Verde European

România a atins în 2020 obiectivul de 24% din consumul de energie total provenit din surse regenerabile. Noul obiectiv pentru 2030 stabilit de guvernul român este de 30.7%, un obiectiv realizabil prin adăugarea a 7 GW în capacitate regenerabilă.

În ceea ce privește consumul de energie, în 2019, puțin peste 24% din consumul de energie provine din surse regenerabile de energie, plasând țara noastră pe locul 10 în UE și peste nivelul mediu al Uniunii.

Figura 2: Procentul consumului de energie din surse regenerabile în 2019, țări membre UE

19.7%

Consumul mediu de energie UE din surse regenerabile în 2019

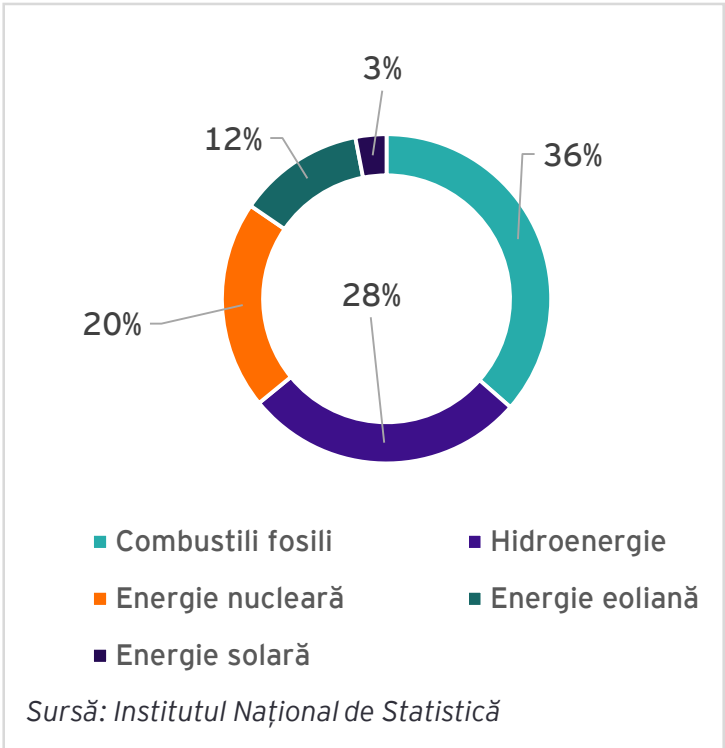
Sursă: Eurostat

Mixul energetic al României

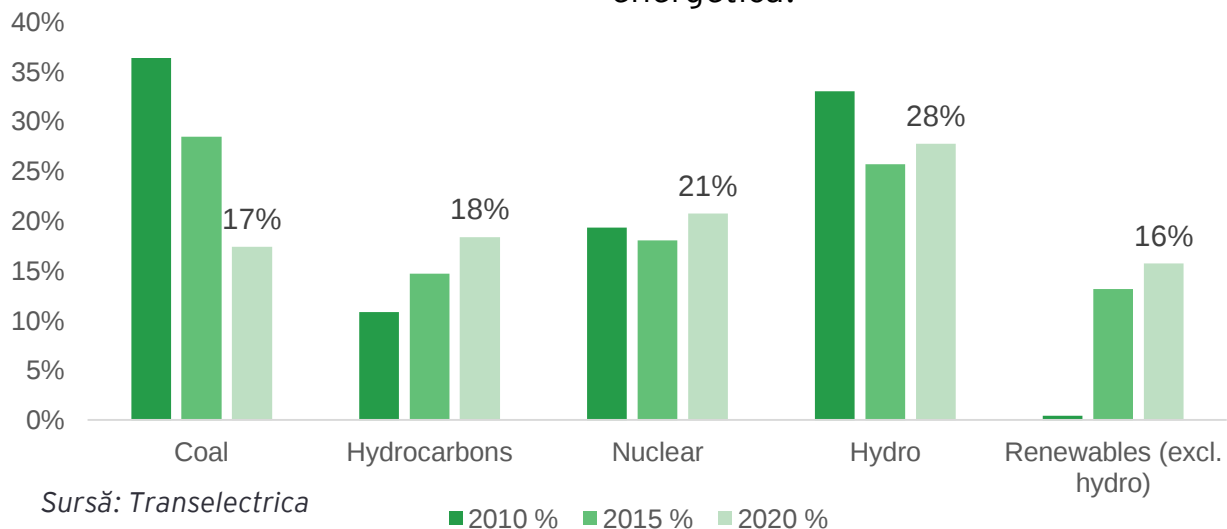
În 2020, producția de energie electrică din România provenea din 12.4% energie eoliană, 3.4% din panouri solare fotovoltaice, în timp ce 27,6% din producția de energie electrică provenea din hidroenergie. În total, producția de energie regenerabilă (eoliană, fotovoltaică și biomasă) a reprezentat 16% din total.

Emisiile de gaze cu efect de seră ale României au scăzut cu peste 50% față de nivelurile din 1990 datorită unei reduceri semnificative a cererii de energie și a activității industriale, creșterii eficienței energetice și conformării treptate la standarde de mediu mai restrictive.

Energia reprezintă încă sursa principală, reprezentând 2/3 din emisiile naționale de gaze cu efect de seră, urmate de agricultură și industrie.

Mixul de energie electrică a suferit modificări structurale în ultimul deceniu. În timp ce cota de cărbune s-a înjumătățit în ultimii 10 ani, sursele regenerabile de energie au completat cea mai mare parte a decalajului, iar gazele naturale au cunoscut o creștere susținută de la 11% la 18%, în calitate de combustibil de tranziție energetică.

4

Tranziția energetică către
emisii reduse de carbon în
România: inițiative private și
publice

Oportunități de afaceri în sectorul energiei regenerabile din România

În ultimii ani, au existat mai multe multinaționale din domeniul energiei ce au asimilat valul de schimbări și au implementat agenda sustenabilității în strategia lor de afaceri. Introducerea Pactului European Verde are și va avea în continuare un impact puternic asupra activității actorilor importanți din industria energetică. Nevoia de a-și remodela strategia de investiții în deceniile următoare este recunoscută de mulți jucători din industrie.

România a suferit o scădere a atractivității în ceea ce privește investițiile în energie regenerabilă, parțial din cauza lipsei de reglementări și a sprijinului guvernamental adecvat. Potrivit celui mai recent Renewable Energy Country Attractiveness Index

(RECAI) al EY, în ciuda faptului că România a fost odată printre primele 40 de țări cele mai atractive în materie de energie regenerabilă în 2015 (locul 34), în 2020, țara noastră a scăzut sub acest top, fiind depășită de țările europene precum Polonia, Grecia și Austria.

Cu toate acestea, mai multe companii și-au anunțat intenția de a investi în proiecte de energie curată la nivel local.

Tranzacții și investiții viitoare

ENEL este una dintre companiile energetice prezente în România care și-a exprimat dorința de a-și decarbona mixul energetic până în 2050, sursele regenerabile înlocuind combustibilii fosili în ceea ce privește producția de energie electrică.

Alte evoluții vizibile pe piață pot fi observate în ceea ce privește tranziția către surse regenerabile: în 2020, Hidroelectrică a achiziționat Parcul Eolian Crucea (cu o capacitate de 108 MW) și STEAG Energie România de la STEAG GmbH, în timp ce Electrica a achiziționat parcul fotovoltaic Stănești.

Există, de asemenea, tranzacții majore anunțate în 2021 pe piața locală, inclusiv o vânzare a activelor CEZ din România către Macquarie Infrastructure and Real Assets, evaluată la 1,2 miliarde EUR. Conducerea MIRA a exprimat faptul că România reprezintă o piață energetică foarte dinamică, iar compania dorește să investească în tranziția către electricitate cu emisii reduse de carbon.

De asemenea, industria este implicată în tranziția energetică.

Afacerile siderurgice ale GFG Alliance, inclusiv Liberty Steel Galați, vor fi încorporate într-un nou grup global - Liberty Steel Group, cu planuri de implementare a unei strategii pentru zero emisii de carbon până în 2030. Strategia oțelului verde va fi un element cheie pentru noul grup înființat, care se va concentra pe cuptoarele cu arc electric pentru reciclarea resturilor de oțel, precum și utilizarea surselor regenerabile de energie. Această strategie ecologică va explora, de asemenea, tehnologii ecologice, cum ar fi fabricarea oțelului pe bază de hidrogen.

Acestea sunt doar câteva dintre acțiunile notabile ale actorilor importanți din piață, mai multe investiții fiind anunțate pentru perioada următoare.

Acțiune guvernamentală pentru tranziția către energii regenerabile

La nivel guvernamental, anul trecut au fost introduse acorduri de cumpărare a energiei electrice, pentru a stimula investițiile în sectorul surselor regenerabile de energie prin dereglementarea pieței locale de energie electrică, conform reglementărilor UE privind piața comună, permițând astfel investitorilor să minimizeze riscurile tranzacțiilor. Până la această modificare legislativă, toate tranzacțiile cu energie electrică pot fi efectuate exclusiv pe piața centralizată într-un mod transparent, public, competitiv și nediscriminatoriu. Această restricție asupra acordurilor negociate în mod liber a fost văzută ca principalul obstacol care împiedică investițiile în capacitățile de nouă generație, în special în sectorul regenerabil.

Mai mult, o schemă de contracte pentru diferență este evaluată în prezent la nivelul Ministerului Energiei, cu sprijin financiar din partea BERD, pentru a sprijini investitorii interesați de dezvoltarea de proiecte de energie curată în România.

Noua lege a energiei electrice, aflată în procesul de redactare, gestionat cu sprijinul BERD, va include prevederi relevante legate de legislația UE de mediu, flexibilitatea sistemului, interconectarea sporită și liberalizarea pieței, care reprezintă facilitatori pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon.

5

Ce ar trebui să facă România pentru a-și atinge țintele Green Deal și pentru a prospera în arena regenerabilelor?

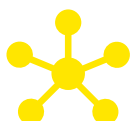
Șase recomandări pentru un plan integrat de tranziție către energii regenerabile

Actualizările politicilor și legislației sunt necesare pentru a stimula investițiile - amestecul adecvat de cadru legal și de reglementare va favoriza o implementare susținută a capacităților de energie regenerabilă.

La nivel național, proiectele strategice trebuie definite, prioritizate și abordate în contextul potențialului semnificativ de finanțare a facilității de recuperare și reziliență și a altor fonduri UE disponibile.

Dezvoltarea unei infrastructuri rezistente și flexibile va fi elementul central al integrării surselor regenerabile de energie - un grad ridicat de stabilitate a rețelei poate ușura tranziția energetică.

Adoptarea de noi tehnologii pentru stocarea energiei, îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea producției descentralizate vor crește cota de energie curată ce va fi instalată.

Trebuie dezvoltate mecanisme specifice pieței pentru a asigura beneficii maxime pentru participanți și pentru a valorifica întregul potențial al integrării surselor regenerabile de energie.

Nu în ultimul rând, o abordare bazată pe agilitate este necesară pentru atingerea obiectivelor Pactului European Verde - evaluarea stării actuale, stabilirea obiectivelor, urmărirea progresului, evaluarea din partea sectorului și adaptarea din mers sunt pași cheie ai procesului de transformare.

Echipa de proiect

Mihai Drăghici
Senior Manager, Consulting
Energy Sector Leader
EY Romania
Mihai.Draghici@ro.ey.com

George Constantin
Senior Consultant
Consulting
EY Romania
George.Constantin@ro.ey.com

Elena Buga
Knowledge Management
Specialist
EY Romania
Elena.Buga@ro.ey.com

EY | Building a better working world

Despre EY România

Misiunea EY este să construiască o lume a muncii mai bună, ajutând la crearea de valoare pe termen lung pentru clienți, oameni și societate și la creșterea gradului de încredere în piețele de capital. Cu ajutorul datelor și tehnologiei, echipele EY de o mare diversitate din peste 150 de țări oferă încredere prin serviciile de audit și ajută clienții să crească, să se transforme și să își desfășoare activitatea. Asigurând servicii de audit, consultanță în afaceri, consultanță juridică, strategică, fiscală și în tranzacții, echipele EY pun întrebări mai bune pentru a afla noi răspunsuri la problemele complexe cu care se confruntă lumea noastră în prezent.

EY înseamnă organizația globală și poate desemna una sau mai multe dintre firmele membre ale Ernst & Young Global Limited, fiecare dintre acestea fiind o entitate juridică separată. Ernst & Young Global Limited, o companie cu răspundere limitată de garanții cu sediul în Regatul Unit, nu oferă servicii clienților.

© 2020 EYGM Limited.
Toate drepturile rezervate

EY desemnează organizația globală de firme membre ale EY Global Limited (EYG), o societate cu răspundere limitată din Marea Britanie. EYG constituie organismul principal de conducere și nu furnizează servicii către clienți.

ey.com

